

Ombwdsmon Ombudsman

Cymru • Wales

Eich cyf:

Gofynnwch am: Michelle Morris

Ein cyf: MAM/mm

Dyddiad: 15 Ebrill 2024

Peredur Owen Griffiths
Cadeirydd, y Pwyllgor Cyllid

Trwy e-bost yn unig
SeneddCyllid@senedd.cymru

Annwyl Peredur

Ysgrifennaf i friffio'r Pwyllgor Cyllid yn dilyn digwyddiadau diweddar ynghylch y postiau cyfryngau cymdeithasol a wnaed gan Arweinydd Tîm yn Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC).

Nid oes amheuaeth bod y digwyddiadau hyn wedi niweidio enw da'r sefydliad a'u bod wedi bwrw amheuaeth, yn annheg, ar annibyniaeth, didueddrwydd ac uniondeb pawb sy'n gweithio i OGCC. Mae'r sefyllfa y mae'r sefydliad yn ei hwynebu wedi rhoi ysgytwad i'r staff ac yn parhau i achosi pryder mawr.

Bwriad y llythyr hwn yw rhoi gwybodaeth am y digwyddiadau diweddar a'r camau sy'n cael eu cymryd i ddechrau'r broses o ailadeiladu ymddiriedaeth yn ein gwaith. Dechreuodd digwyddiadau pan gefais lythyr yn manylu ar honiadau bod arweinydd tîm wedi postio sylwadau gwleidyddol ar gyfryngau cymdeithasol. Roedd y postiau hyn yn cwestiynu ei didueddrwydd. Yn dilyn hynny, ataliwyd yr arweinydd tîm o'i gwaith ac, yr wythnos ganlynol, ymddiswyddodd ac nid yw bellach yn cael ei chyflogi gan OGCC. Yn unol â'n contract cyflogaeth, bydd yn derbyn tâl yn gyfnewid am y cyfnod rhybudd cytundebol. Ni chaiff unrhyw daliad diswyddo ar ben taliadau cytundebol ei wneud.

Rheolodd yr arweinydd tîm y tîm Cod Ymddygiad Cynghorwyr o fis Chwefror 2019 tan fis Awst 2023, pan gynhaliwyd cylchdro o arweinwyr tîm a symudodd o'r tîm. O fis Ebrill 2021 ymlaen, roedd y tîm hwn yn gyfrifol am asesu cwynion yn erbyn cynghorwyr a gwneud penderfyniadau ynghylch pa gwynion na ddylid ymchwilio iddynt. Cyn y dyddiad hwn, tîm gwahanol oedd yn gwneud yr asesiadau hyn na chafodd ei reoli gan yr arweinydd tîm dan sylw.

ombwdsmon.cymru
holwch@ombwdsmon.cymru
0300 790 0203
1 Ffordd yr Hen Gae, CF 35 5LJ
Rydym yn hapus i dderbyn ac ymateb i ohebiaeth yn y Gymraeg.

ombudsman.wales
ask@ombudsman.wales
0300 790 0203
1 Ffordd yr Hen Gae, CF 35 5LJ
We are happy to accept and respond to correspondence in Welsh.

Yn wyneb y niwed sydd wedi'i wneud i enw da'r sefydliad, rwy'n ymwybodol bod angen cynnal adolygiad allanol i roi sicrwydd na fu unrhyw ragfarn wrth wneud penderfyniadau a'n bod yn parhau i gyflawni gwasanaeth annibynnol, teg a diduedd.

Bydd yr adolygiad yn ystyried ein prosesau ar gyfer ymdrin â chwynion cod ymddygiad a'r achosion hynny a gafodd eu holi gan ddigwyddiadau diweddar. Yn benodol, bydd yn ystyried penderfyniadau i beidio ag ymchwilio, a wneir gan arweinydd y tîm a'r Tîm Cod Ymddygiad. Mae penderfyniadau a wneir ar y cam hwnnw yn dilyn defnydd prawf dau gam: yn gyntaf, a yw'r dystiolaeth yn awgrymu bod torri'r Cod Ymddygiad wedi digwydd ac, yn ail, a oes angen ymchwiliad er budd y cyhoedd.

Fy rôl i, fel Ombwdsmon, yw ymchwilio a phenderfynu a ddylid cyfeirio'r achos at y Pwyllgor Safonau perthnasol neu at Banel Dyfarnu Cymru i'w ystyried, ai peidio. Nid oes gennyf unrhyw rôl o ran dod i gasgliad ynghylch a fu achos o dorri'r Cod Ymddygiad ar gyfer Cynghorwyr, nac wrth benderfynu ar unrhyw sancsiwn. Mae unrhyw gwynion a gyfeirir at Bwyllgorau Safonau neu Banel Dyfarnu Cymru yn ddarostyngedig i wrandawriad annibynnol, lle caiff yr ymchwiliad ei herio a'i graffu, a gellir galw ar dystion. Mae'r gwrandawiadau hyn yna yn dod i'w penderfyniad yn annibynnol a gall y cynghorydd apelio yn erbyn y penderfyniadau hynny. Am y rhesymau hyn ni ellir ailagor yr achosion hyn ac ni fyddant yn cael eu cynnwys yn yr adolygiad.

Er nad oes dystiolaeth bod arweinydd y tîm wedi mynegi ei barn bersonol nac wedi dylanwadu ar eraill yn y swyddfa, rydym yn cydnabod bod angen i unrhyw adolygiad roi sicrwydd ar y pwynt hwn hefyd.

Rwyf yn cydnabod ei bod yn hanfodol bod gan yr adolygiad hwn hyder y Senedd a rhanddeiliaid ar draws llywodraeth leol. Er fy mod yn parhau'n hyderus y byddai James Goudie KC wedi cynnal yr adolygiad gydag uniondeb, didueddrwydd a phroffesiynoldeb, mae'n amlwg bod pryderon wedi cael eu mynegi gan sawl person ac y byddai'n arwain at ddiffyg hyder yn yr adolygiad a'i ganfyddiadau. Rwyf wedi gwrandao ar y safbwyntiau hyn ac wedi ailystyried y penodiad hwn a byddaf nawr yn chwilio am berson arall i arwain y gwaith hwn yn lle.

Nid wyf yn diystyru'r difrod y mae'r postiadau cyfryngau cymdeithasol hyn a'r digwyddiadau dilynol wedi'u gwneud. Rwy'n parhau i fod yn ymrwymedig i weithio â'm staff a'n rhanddeiliaid ar draws llywodraeth leol i ailadeiladu ymddiriedaeth yn ein gwaith. Rwy'n cydnabod ei bod yn bwysicach nag erioed yn awr fod y Senedd, drwy waith y Pwyllgor Cyllid, yn dwyn i gyfrif rôl yr Ombwdsmon, a fy swyddfa, a byddaf ar gael i'r Pwyllgor i roi'r wybodaeth ddiweddaraf ac i fynychu'r Pwyllgor i roi unrhyw wybodaeth neu esboniad pellach

y gallai'r Pwyllgor ofyn amdani, gan gynnwys adroddiad terfynol yr adolygiad annibynnol.

Yn gywir

MM. Morris.

Michelle Morris
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus